

Крученюк А.В., студ., гр. П-9
Павліченко І. М., ст. викладач кафедри
права та правоохоронної діяльності
Державний університет «Житомирська політехніка»
місто Житомир

ПОРУШЕННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ І ГРОМАДЯНИНА ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ

В ст. 3 Конституції України чітко закріплено, що утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави. Тому держава повинна докладати немалих зусиль для виконання своїх завдань.

Кожна держава повинна забезпечувати права та свободи людини і громадянина не залежно від свого походження, раси, кольору шкіри, майнового стану, релігійних та політичних переконань.

Гостріше питання забезпечення прав і свобод людини в Україні постало від 24 лютого 2022 року у зв'язку зі збройною агресією російської федерації проти України. Адже відповідно до статті 1 Закону України «Про правовий режим воєнного стану», де зазначається, що воєнний стан - це особливий правовий режим, що вводиться в Україні або в окремих її місцевостях у разі збройної агресії чи загрози нападу, небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності та передбачає надання відповідним органам державної влади, військовому командуванню, військовим адміністраціям та органам місцевого самоврядування повноважень, необхідних для відвернення загрози, відсічі збройної агресії та забезпечення національної безпеки, усунення загрози небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності, а також тимчасове, зумовлене загрозою, обмеження конституційних прав і свобод людини і громадянина та прав і законних інтересів юридичних осіб із зазначенням строку дії цих обмежень [1], який було введено указом Президента України №64/2022 довелося здійснити обмеження деяких прав і свобод людини.

Окрім деяких обмежень, введених через воєнний стан, у частині 2 статті 64 Конституції України існує також перелік прав і свобод, які в жодному разі не підлягають порушенню. До таких прав належать: право мати рівні права і

свободи; право на життя; право на повагу до гідності людини; право на свободу та особисту недоторканість; право направляти індивідуальні чи колективні письмові звернення та отримання обґрунтованої відповіді на них; право на житло; право на рівні права і обов'язки подружжя у шлюбі та сім'ї; право захисту судом прав і свобод людини і громадянина; право на відшкодування за рахунок держави чи органів місцевого самоврядування матеріальної чи моральної шкоди; право на професійну правничу допомогу; неможливість бути двічі притягненим до юридичної відповідальності одного виду за одне й те саме правопорушення; презумпція невинуватості; гарантії, що особа не буде нести відповідальність за відмову давати показання або пояснення щодо себе, членів сім'ї чи близьких родичів, коло яких визначається законом тощо [2].

Інші права, які не зазначені у статті 64 Конституції України можуть бути обмежені українською владою з метою забезпечення безпеки держави та усунення загрози для життя людей.

Також права та свободи людини та громадянина закріплюються в міжнародному пакті «Про громадянські та політичні права» [3]. У ньому закріплюються права та свободи, що не можуть обмежуватись в умовах війни та надзвичайного стану, а також принципи дії надзвичайного стану, умови його введення [4, с. 97].

Попри те, що країна-агресор є державою-учасницею Женевської конвенції це не заважає їй порушувати дану конвенцію та інші договори, тим самим вона показує свою зневагу до багатьох прав та свобод людей і громадян України під час воєнного стану.

РФ безжалісно порушує право українців на життя, свободу, особисту недоторканість та безпеку. Кожного дня мешканці потерпають від жорстокого поводження, насильства над ними на окупованих територіях. Країна-загарбниця випускає ракети, що вбивають безліч людей, тим самим порушуючи статтю 3 Женевської конвенції про поводження з військовополоненими, у якій забороняється жорстке поводження або таке, що принижує честь та гідність особи [5].

Також до прав, які порушує РФ належить право дітей на освіту, яке закріплене в статті 28 Конвенції ООН про права дитини. Через масовані обстріли і руйнацію багатьох освітніх закладів дітям доводиться вчитися дистанційно, але деякі не мають навіть такої змоги через те, що перебувають на окупованих територіях або через відсутність світла та зв'язку. Слід зазначити, що на окупованих територіях відбуваються зміни в навчальній програмі, яка в свою чергу стає пропагандистською.

Отже, кожна держава має дотримуватися власних законодавчих актів та ратифікованих міжнародних договорів з метою захисту прав та свобод людей та громадян, які проживають на її території. В умовах воєнного стану України довелося здійснити обмеження деяких прав для захисту свого населення та території.

Найжахливіше те, що держава-терорист розуміє наслідки, які вона понесе за ті незліченні порушення прав людей як: нелюдське поводження з військовополоненими, зґвалтування, катування, загроза життю людей тощо, і це не зупиняє її.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про правовий режим воєнного стану» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>
2. Конституція України URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
3. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043#Text
4. Вороніна Н. В. Щодо питання забезпечення прав людини в умовах надзвичайного стану. *Часопис цивілістики*. №18 С. 95-97.
5. Женевської конвенції про поводження з військовополоненими URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_153#Text